

فهرست

فصل اوّل: آفرینش

- ستایش ۸
- درس اوّل ۱۰
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۱۳
- پاسخ‌های تشریحی ۱۸
- درس دوم ۲۰
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۲۴
- پاسخ‌های تشریحی ۳۱

فصل دوم: دانایی و هوشیاری

- درس سوم ۳۴
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۳۶
- پاسخ‌های تشریحی ۴۳
- درس چهارم ۴۶
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۴۸
- پاسخ‌های تشریحی ۵۵
- درس پنجم ۵۷
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۶۰
- پاسخ‌های تشریحی ۶۷

فصل سوم: ایران من

- درس ششم ۷۰
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۷۴
- پاسخ‌های تشریحی ۸۱
- درس هشتم ۸۴
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۸۸
- پاسخ‌های تشریحی ۹۴

فصل چهارم: نام آوران

درس نهم	۹۸
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۰۰
پاسخ‌های تشریحی	۱۰۶
درس دهم	۱۰۹
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۱۱
پاسخ‌های تشریحی	۱۱۷
درس یازدهم	۱۱۹
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۲۱
پاسخ‌های تشریحی	۱۲۷
درس دوازدهم	۱۲۹
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۳۲
پاسخ‌های تشریحی	۱۳۹

فصل پنجم: راه زندگی

درس سیزدهم	۱۴۲
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۴۵
پاسخ‌های تشریحی	۱۵۱
درس چهاردهم	۱۵۳
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۵۴
پاسخ‌های تشریحی	۱۶۰
درس پانزدهم	۱۶۳
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۶۸
پاسخ‌های تشریحی	۱۷۵

فصل ششم: علم و عمل

درس شانزدهم	۱۷۸
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۸۱
پاسخ‌های تشریحی	۱۸۷
درس هفدهم	۱۸۹
نیایش	۱۹۳
پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۹۴
پاسخ‌های تشریحی	۱۹۹
سؤالات هوش کلامی آزمون تیزهوشان ۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲۰۱
سؤالات هوش کلامی آزمون تیزهوشان ۱۴۰۱-۱۴۰۲	۲۰۸

۸۱ درس «رازی و ساخت بیمارستان» تدوین و تلفیق با کتاب است.

۱) محمد میرکیانی، زکریای رازی (مجموعه‌ی کتاب‌های فرزندگان)

۲) مهدی مرادحاصل، زکریای رازی (مجموعه‌ی کتاب‌های فرزندگان)

۳) محمد میرکیانی، زیباترین قصه‌ها

۴) حسین سیدی، خواجه نظام الملک توسی

۸۲ کلمه‌های جا افتاده، به ترتیب، در هر مصراع از شعر در کدام گزینه صحیح است؟

۱) به نام خداوند و خرد	کزین برتر اندیشه، (جان، برگذرد)
۲) خرد و خرد	خرد، دست گیرد به هر دو سرای (دلگشای، رهنمای)
۳) توانا بود، هر که	ز دانش دل پیر، بود (دانا، برنا)
۴) ز نادان بنالد دل و کوه	ندارد بر کس، شکوه (سنگ، زیرا)

۸۳ در کدام بیت واژه‌ی مخفف دیده نمی‌شود؟

۱) به نام خداوند جان و خرد	کزین برتر اندیشه، برنگذرد
۲) ز نادان، بنالد دل سنگ و کوه	ازیرا ندارد بر کس، شکوه
۳) کنون ای خردمند وصف خرد	بدین جایگه گفتن اندر خورد
۴) خردتیره و مرد روشن‌روان	نباشد همی‌شادمان یک زمان

۸۴ مترادف واژه‌ی مشخص‌شده در بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

«ز نادان بنالد دل سنگ و کوه»	ازیرا ندارد بر کس، شکوه»
۱) چه گفت آن خردمند مرد خرد	که دانا ز گفتار او برخورد
۲) کسی کو خرد را ندارد ز پیش	دلش گردد از کرده‌ی خویش ریش
۳) نخست آفرینش خرد را شناس	نگه‌بان جانست و آن سه پاس
۴) سه پاس تو چشم است و گوش و زبان	کزین سه رسد نیک و بد بی‌گمان

۸۵ در کدام بیت، واژه‌های متضاد دیده نمی‌شود؟

۱) تویی کرده‌ی کردگار جهان	بینی همی آشکار و نهان
۲) سه پاس تو چشم است و گوش و زبان	کزین سه رسد نیک و بد بی‌گمان
۳) توانا بود، هر که دانا بود	ز دانش دل پیر، برنا بود
۴) چه گفت آن خردمند مرد خرد	که دانا ز گفتار او برخورد

۸۶ معنی چند واژه در مقابل آن درست نوشته شده است؟

(گرما به: حمام) (طیب: پزشک) (فراخواند: آواز خواند) (بلند آوازه: معروف) (دلگشای: خوشایند) (ازیرا: برای اینکه)

- ۱) چهار (۲) سه (۳) شش (۴) پنج

۸۷ در کدام گروه از واژگان، یکی از آنها، صحیح معنی نشده است؟

- ۱) کهن: قدیمی) - (اندیشه: فکر) - (مسئله: موضوع) - (تعجب: حیرت)
- ۲) هوس: میل) - (دستور: فرمان) - (آویزان: معلق) - (فاسد: تباه)
- ۳) خون‌سردی: شکیبایی) - (تعیین: مشخص کردن) - (شوق: هیجان) - (سربلندی: سرافرازی)
- ۴) گزند: آسیب) - (شکوه: عظمت) - (برنا: جوان) - (برنگذر: پایین نرود)

۸۸ در کدام گروه واژه‌ها غلط املائی بیشتری دیده می‌شود؟ (تشدید را غلط املائی محسوب نکنید.)

- ۱) دوستان عزیز، موفقیت خود، محمد پسر ذکریا، شوق خواندن و یادگیری
- ۲) تأمین جای مناسب، فاسد و بدبو، چند تکه گوشت، خانه‌ی مهقّر
- ۳) پرورده‌گار مهربان، فانوس‌های تزئینی، باغ بی‌انتها، مسافرت شبانه
- ۴) فواره‌ی حیاتمان، محدوده‌ی زندگی، ستارگان آسمان، نظر عالی

۸۹ در کدام عبارت آرایه‌ی «کنایه» دیده نمی‌شود؟

- ۱) بعضی در دل، خندیدند و با خود گفتند: «نکند طیب بزرگ ما، هوس خوردن کباب کرده است!؟»
- ۲) محمد پسر زکریا، که در ابتدای جوانی پدرش را از دست داده بود، ناچار در کارگاه زرگری کار می‌کرد؛ اما شوق خواندن و یادگیری، همواره او را به سمت کتاب می‌کشاند.
- ۳) هر وقت اسم کتاب تازه‌ای را می‌شنید یا چشمش به کتاب تازه‌ای می‌افتاد، تا آن را نمی‌خواند، دست‌بردار نبود.
- ۴) دوستان عزیز، اکنون من و شما برای موفقیت خود و سربلندی میهن عزیزمان، ایران، چه کارهایی باید انجام دهیم؟

۹۰ در کدام گزینه، واژگان از لحاظ ساختار (ساختمان)، با بقیه‌ی گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) آتشگر، آهنگر (۲) زرگر، مسگر (۳) رفتگر، ریخته‌گر (۴) ستمگر، شناگر

۹۱ در کدام گزینه، «فعل امر» دیده می‌شود؟

- ۱) بزرگان شهر با تعجب به هم نگاه کردند و گفتند: «گوشت تازه برای ساختن بیمارستان!؟»
- ۲) طیب، خوش حال شد و گفت: «بروید و چند تکه گوشت تازه بیاورید.»
- ۳) دیگری می‌گفت: «بهتر است نزدیک گرمابه‌ی شهر باشد.» خلاصه، هر کس، مکانی را پیشنهاد می‌کرد.
- ۴) به هر حال، با رسیدن گوشت‌ها، طیب بزرگ شهر دستور داد تا آنها را در چند نقطه‌ی شهر از شاخه‌ی درخت آویزان کنند.

۹۲ در کدام گزینه، نهاد، محذوف است؟

- ۱) همه از این فرمان طیب شگفت‌زده شدند، اما طیب ادامه داد.
- ۲) پس از پرس‌وجو و گفت‌وگو، تصمیم گرفتند نظر طیب بزرگ شهر را پرسند. نزد وی رفتند و مسئله را به او گفتند.
- ۳) او با خواندن همین کتاب‌ها می‌خواست جهان خود را بهتر و بیشتر بشناسد.
- ۴) یکی از شرط‌های موفقیت در کارها، بهره‌گیری از دانایی و هوشیاری است.

۹۳ تعداد جمله در کدام گزینه در مقابل آن به درستی نوشته نشده است؟

- ۱) در پایان سفر مرد از پسرش پرسید: نظرت در مورد مسافرتمان چه بود؟ پسر پاسخ داد: عالی بود پدر! (۵ جمله)
- ۲) ناچار در کارگاه زرگری کار می‌کرد؛ اما شوق خواندن و یادگیری، همواره او را به سمت کتاب می‌کشاند. (۲ جمله)
- ۳) با شنیدن حرف‌های پسر زبان مرد بند آمده بود. پسر بیچه اضافه کرد: متشکرم پدر تو به من نشان دادی که ما چقدر فقیر هستیم. (۴ جمله)
- ۴) دوستان عزیز، اکنون من و شما برای موفقیت خود و سربلندی میهن عزیزمان، ایران، چه کارهایی باید انجام دهیم؟ (۲ جمله)

□ پاسخنامه

□ سوالات هوش کلامی

(استعداد تحلیلی)

□ سوالات درسی

(استعداد تحصیلی)

□ درسنامه

۱۳۰ در کدام گزینه غلط املائی بیشتری وجود دارد؟

- ۱) بازرگانی بود که سرمایع فراوانی داشت. او مردی باتجربه بود و از حوادث روزگار، بسیار چیزها آموخته بود. سال‌ها گذشت و بازرگان، صاحب چند فرزند شد. زنده‌گی خوب و آرامی داشت و به آینده‌ی فرزندان خود می‌اندیشید. فرزندان هم در کنار مادر و پدر، فضای گرم و پُر مهربی داشتند.
- ۲) روزی پدر، فرزندان را گِرد خود، جمع کرد و گفت: «امروز می‌خواهم به شما چیزی بگویم؛ دلم می‌خواهد خوب به آن گوش بدهید و در آینده از آن، استفاده کنید.» بعد سخنان خود را این‌گونه ادامه داد: «ای فرزندان، مردم، معمولاً برای رسیدن به این سه چیز تلاش می‌کنند: زندگیِ راحت، مقام بزرگ و پاداش نیکِ آخرت.
- ۳) هر کس از کار و تلاش روی بگرداند، نه اسباب آسایش زندگی خود را می‌تواند فراهم کند و نه می‌تواند از دیگران مراغبت نماید. اگر مالی به دست آوَرَد و در نگاه‌داری آن غفلت ورزد، زود تُهیدست شود. همچنان که اگر از کوه هم اندک اندک بردارند، چیزی از آن بر جای نمی‌ماند.
- ۴) هر که در اندوختن مال دنیا فقط برای خود تلاش کند، در ردیف چارپایان است؛ چون سنگ گرسنه که به استخانی، شاد شود و به پاره‌ای نان، خشنود گردد.

۱۳۱ در تمام عبارت‌های زیر آرایه‌ی «کنایه» دیده می‌شود به جز ...

- ۱) هر کس از کار و تلاش روی بگرداند، نه اسباب آسایش زندگی خود را می‌تواند فراهم کند و نه می‌تواند از دیگران مراقبت نماید.
- ۲) چون سر از خاک بر آوَرَد و روی زمین را آراست، معلوم گردد که چیست.
- ۳) هر که در اندوختن مال دنیا فقط برای خود تلاش کند، در ردیف چارپایان است؛ چون سنگ گرسنه که به استخوانی، شاد شود و به پاره‌ای نان، خشنود گردد.
- ۴) بازرگانی بود بسیار مال و او را فرزندان در رسیدند و دست اسراف به مال او دراز کردند.

۱۳۲ در متن زیر چند واژه‌ی جمع به کار رفته است؟

- بازرگانی بود که سرمایه‌ی فراوانی داشت. او مردی باتجربه بود و از حوادث روزگار، بسیار چیزها آموخته بود. سال‌ها گذشت و بازرگان، صاحب چند فرزند شد. زندگی خوب و آرامی داشت و به آینده‌ی فرزندان خود می‌اندیشید.
- ۱) شش ۲) چهار ۳) پنج ۴) سه

۱۳۳ در کدام گزینه فعل امر وجود ندارد؟

- ۱) در آن حال، بی‌شک آن را پیروند و از آن بهره گیرند.
- ۲) بیهوده خودت را خسته نکن.
- ۳) ای فرزندان، بکوشید به کسب هنر و فضیلت.
- ۴) شما هم ای فرزندان، خویش را به نیکویی بشناسانید.

۱۳۴ با توجه به درس «بازرگان و پسران»، اندک اندک از کوه برداشتن، شبیه چه کاری است؟

- ۱) شبیه به مقدار دانش و فهم آدمی است، که باید بکوشد خویش را به نیکویی بشناساند.
- ۲) شبیه انسان ثروتمند و باهنری است که اگر چه گمنام باشد و دشمن بسیار داشته باشد، به سبب عقل و هنر خویش در میان مردم، شناخته می‌شود.
- ۳) شبیه اندوختن مال دنیا است که انسان فقط برای خود تلاش کند.
- ۴) شبیه به دست آوردن مالی است که اگر در نگاه‌داری آن غفلت شود، تُهیدستی ایجاد می‌شود.

۱۳۵ **یا توجه به درس «بازرگان و پسران»، کدام «تمثیل» برای عبارت‌های زیر به درستی ذکر نشده است؟**

- ۱) اگر مالی به دست آورد و در نگهداری آن غفلت ورزد، زود تهیدست شود. ← همچنان که اگر از کوه هم اندک اندک بردارند، چیزی از آن بر جای نمی‌ماند.
 - ۲) هر که در اندوختن مال دنیا فقط برای خود تلاش کند. ← چون سنگ گرسنه که به استخوانی، شاد شود و به پاره‌ای نان، خشنود گردد.
 - ۳) ای فرزندان، بکوشید به کسب هنر و فضیلت، که انسان ثروتمند و باهنر، اگر چه گمنام باشد و دشمن بسیار داشته باشد، به سبب عقل و هنر خویش در میان مردم، شناخته می‌شود. ← چنان که فروغ آتش را هر چه تلاش کنند کم شود، باز هم شعله‌ور می‌گردد.
 - ۴) اگر بی هنر و فضیلت باشید، از شما دوری جویند. ← چنان که در ردیف چارپایان است.
- * با توجه به داستان «کرم شب‌تاب» از بخش «گوش کن و بگو» در کتاب فارسی پنجم، که با جملات زیر آغاز می‌شود؛ به پرسش‌های بعدی پاسخ دهید:

«گروهی میمون در کوهی زندگی می‌کردند. یک شب، باد سردی شروع به وزیدن کرد. میمون‌های بیچاره، به اطراف می‌دویدند و به دنبال جایی گرم می‌گشتند ...»

۱۳۶ **چرا میمون‌ها روی کرم شب‌تاب، هیزم گذاشتند؟**

- ۱) میمون‌ها خیال کردند که آن کرم آتش است.
- ۲) میمون‌ها می‌خواستند در تاریکی کسی آنها را نبیند و کنار همدیگر گرم‌تر شوند.
- ۳) میمون‌ها از نور آن می‌ترسیدند و خواستند آن را خاموش کنند.
- ۴) میمون‌ها علاقه‌ی خاصی به نور داشتند.

۱۳۷ **مرد مسافر به مرغی که روی درخت بود، چه گفت؟**

- ۱) بیهوده خودت را خسته نکن.
- ۲) حرف‌های تو در گوش این گروه فرو نمی‌رود.
- ۳) نصیحت کردن این میمون‌ها مثل پنهان کردن شکر در زیر آب و امتحان کردن شمشیر بر روی سنگ است.
- ۴) هر سه مورد

۱۳۸ **میمون‌ها در پاسخ مرغ چه کردند؟**

- ۱) از دست مرغ کلافه شده بودند، او را گرفتند و پرهایش را کردند.
- ۲) از دست مرغ کلافه شده بودند، به سمت او هیزم پرتاب کردند.
- ۳) از سخنان مرغ خوششان آمد و با کمک همدیگر آتش بزرگی درست کردند و گرم شدند.
- ۴) از سخنان مرغ خوششان آمد و با کمک همدیگر هیزم‌های بیشتری جمع کردند تا آتش دیگری درست کنند.

۱۳۹ **مضمون این داستان شبیه کدامیک از ضرب‌المثل‌های زیر است؟**

- ۱) موش توی سوراخ نمی‌رفت، جارو به دمش می‌بست.
- ۲) شب دراز است و قلندر بیدار.
- ۳) پند دادن به نادان مانند تخم افکندن در شوره‌زار است.
- ۴) شیری یا روباه؟

□ پاسخنامه

□ سوالات هوش کلامی
(استعداد تحلیلی)

□ سوالات درسی
(استعداد تحصیلی)

□ درسنامه

۱۳۲ کزینہی ۲

حوادث، چیزها، سال‌ها، فرزندان

۱۳۳ کزینہی ۱

«نکن، بکشید و بشناسانید» در سایر گزینه‌ها فعل امر هستند.

۱۳۴ کزینہی ۴

۱۳۵ کزینہی ۴

اگر بی هنر و فضیلت باشید، از شما دوری جویند؛ چنان که موش، اگرچه با مردم هم‌خانه است، چون موزی است، او را از خانه بیرون اندازند و در هلاک آن کوشند.

۱۳۶ کزینہی ۱

«کرم شب‌تاب»

گروهی میمون در کوهی زندگی می‌کردند. یک شب، باد سردی شروع به وزیدن کرد. میمون‌های بیچاره، به اطراف می‌دویدند و به دنبال جایی گرم می‌گشتند. در این هنگام چشمشان به کرم شب‌تابی افتاد که در کنار درختی پناه گرفته بود. میمون‌ها خیال کردند که آن کرم آتش است. هیزم بر روی آن گذاشته بودند و فوت می‌کردند تا آتش درست کنند. مرغی بر روی یکی از شاخه‌های درخت نشسته بود و کار بیهوده‌ی میمون‌ها را تماشا می‌کرد. به آنها گفت: این آتش نیست که هیزم روی آن گذاشته‌اید! ولی میمون‌ها اصلاً توجهی به حرف‌های او نمی‌کردند. در این هنگام، مرد مسافری از کنار آن درخت می‌گذشت. به مرغ گفت: بیهوده خودت را خسته نکن. حرف‌های تو در گوش این گروه فرو نمی‌رود. نصیحت کردن این میمون‌ها مثل پنهان کردن شکر در زیر آب و امتحان کردن شمشیر بر روی سنگ است. مرغ به حرف‌های مرد مسافر توجهی نکرد. از درخت پایین آمد و نزد میمون‌ها رفت و گفت: این ... آتش ... نیست! میمون‌ها که از دست مرغ کلافه شده بودند، او را گرفتند و پرهایش را کردند.

۱۳۷ کزینہی ۴

۱۳۸ کزینہی ۱

۱۳۹ کزینہی ۳

کاربرد ضرب‌المثل: زمانی به کار می‌رود که کسی عمر و سرمایه‌ی خود را تباه و ضایع می‌کند چرا که کسی که تخم در شوره‌زار بریزد محصول به‌دست نمی‌آورد و سرمایه‌ی هم که داشته از دست می‌دهد. مانند نصیحت کردن آدم نادان که اثری در او ندارد.

بررسی سایر کزینہا

گزینہی ۱: این مثل در مورد کسانی به کار می‌رود که برای مشکل خود راه‌حل پیدا نمی‌کنند و مشکل دیگری نیز به آن اضافه می‌کنند.

پاسخ‌های تشریحی

۱۲۱ کزینہی ۱

۱۲۲ کزینہی ۴

چون سر از خاک برآورد و روی زمین را آراست، معلوم گردد که چیست. در آن حال، بی‌شک آن را بپرورند و از آن بهره‌گیرند.

۱۲۳ کزینہی ۱

«شاده» و «خشوند» در این عبارت مترادف‌اند.

۱۲۴ کزینہی ۱

«گمنام» و «شناخته» در این عبارت متضادند.

۱۲۵ کزینہی ۳

نگهداری: مراقبت، محافظت

«انسان‌ها، زمانی به این سه چیز می‌رسند که چند ویژگی را در زندگی خود به کار گیرند: اول اندوختن مال از راه پسندیده و تلاش برای مراقبت از آن، دوم بخشش به دیگران و سوم محافظت از خود در برابر بلاها.»

۱۲۶ کزینہی ۴

ثروتمند: متضاد تهیدست

«اگر مالی به دست آورد و در نگهداری آن غفلت ورزد، زود تهیدست شود.»

۱۲۷ کزینہی ۱

خصلت: ویژگی

«انسان‌ها، زمانی به این سه چیز می‌رسند که چند ویژگی را در زندگی خود به کار گیرند.»

۱۲۸ کزینہی ۱

۱۲۹ کزینہی ۳

فضیلت: فضایل / عقلا: عاقل

۱۳۰ کزینہی ۱

سرمایع ← سرمایه / صاحب ← صاحب / زنده‌گی ← زندگی

بررسی سایر کزینہا

گزینہی ۲: غلط املائی ندارد.

گزینہی ۳: اصباب ← اسباب / مراغب ← مراقبت

گزینہی ۴: استخوانی ← استخوانی

۱۳۱ کزینہی ۳

بررسی سایر کزینہا

گزینہی ۱: روی بگرداند. ← سرباز یزند، امتناع کند

گزینہی ۲: سر از خاک برآورد. ← رشد کرد

گزینہی ۴: دست اسراف به مال او دراز کردند. ← ولخرجی کردند

پاسخنامه

سوالات هوش کلومی (استعداد تحلیلی)

سوالات درسی (استعداد تحصیلی)

درسنامه

گزینه‌ی «۲»: در مواقع زیر به کار می‌رود:

- داشتن آرزوهای دور و دراز

- فرصت و زمان بسیار داشتن

- بی صبر و طاقت بودن

گزینه‌ی «۴»: زمانی به کار می‌رود که بخواهند بدانند که طرف مقابل در کارش و عملش به نتیجه‌ی خوب و باب میل خود رسیده است یا نه. یا کسی را سراغ کاری می‌فرستند و نتیجه را از ایشان می‌خواهند.

۱۴۰. گزینه‌ی ۱

کاربرد ضرب‌المثل: زمانی به کار می‌رود که کسی همه‌چیز را باهم برای خودش می‌خواهد و طمع می‌کند.

کاربرد سه مثل دیگر:

زمانی به کار می‌رود که کسی کار بیهوده و بی‌ثمری را انجام می‌دهد.

۱۴۱. گزینه‌ی ۱

برای حل این تست، به تفاوت معنایی واژگان زیر دقت کنید:

فروغ: روشنایی / فراغت: آسودگی / فراق: دوری

۱۴۲. گزینه‌ی ۱

دقت کنید برای نهاد «هر کس» فعل مفرد می‌آید و چون فعل اول (برندند) جمع است، گزینه‌های «۲» و «۴» رد می‌شوند.

۱۴۳. گزینه‌ی ۳

حادثه: رویداد، پیشامد

دقت کنید با حروف گزینه‌ی «۱» می‌توان واژه‌ی «رخداد» به معنای حادثه را ساخت، اما پنج حرفی است، نه شش حرفی.

۱۴۴. گزینه‌ی ۳

تمام واژگان از انتها به ابتدا نیز واژه‌ای جدید می‌سازند: شیر (ریش)، موش (شوم)، مار (رام)، خرس (سُرخ)

۱۴۵. گزینه‌ی ۱

در سایر گزینه‌ها تمام واژه‌ها مترادف هستند. اما در گزینه‌ی «۱»، «انداختن» با سایرین مترادف نیست.

انداختن: پرتاب کردن / اندوختن: پس انداز کردن

۱۴۶. گزینه‌ی ۴

حرف آخر واژه‌ی اول (م)، به حرف بعدی خود در جدول الفبا (ن) تبدیل شده است. این رابطه تنها در گزینه‌ی «۴» یافت می‌شود.

۱۴۷. گزینه‌ی ۴

حروف سایر واژگان برعکس توالی الفبایی است.

۱۴۸. گزینه‌ی ۳

سایر گزینه‌ها موجودات خیالی‌اند.

۱۴۹. گزینه‌ی ۳

موضوع متن باید کلی باشد و نباید فقط جزئی از کل متن را شامل شود. در اینجا موضوع و هدف متن، اهمیت دادن به مشورت و هم‌فکری است.

۱۵۰. گزینه‌ی ۴

ترتیب منطقی عبارت‌ها:

الف) دشمنان حضرت عیسی از اینکه مردم به او ایمان می‌آوردند،

ه) سخت عصبانی بودند.

ج) حاکم ستمگر آن زمان دستور داد حضرت عیسی علیه‌السلام را به دار بیاورند.

د) اما خداوند ایشان را به آسمان بالا برد تا سال‌ها بعد به همراه حضرت مهدی

علیه‌السلام دوباره ظاهر شود

ب) و در کنار ایشان جهان را پر از عدل و آرامش کند.

۱۵۱. گزینه‌ی ۴

«انجیل» کتاب آسمانی حضرت مسیح و «قرآن» کتاب آسمانی حضرت محمد است. دقت کنید که در گزینه‌ی «۲» ترتیب واژه‌ها درست نیست.

۱۵۲. گزینه‌ی ۴

اگر «نادان» از انتها به ابتدا خوانده شود باز خودش خواهد بود. همچنین می‌توان گفت «نادان» صفت است و سایر گزینه‌ها اسم هستند.

۱۵۳. گزینه‌ی ۲

کاهلی (تنبلی): بار معنایی منفی دارد. / خصلت (ویژگی): بار معنایی خنثی دارد. / پاداش: بار معنایی مثبت دارد.

۱۵۴. گزینه‌ی ۲

واژه‌ی موردنظر «بشارت» است و با حرف «ب» آغاز می‌شود.

۱۵۵. گزینه‌ی ۳

تعجب و شگفتی / یزدان و پروردگار / حادثه و رویداد / خصلت و ویژگی ← گروه ۴

۱۵۶. گزینه‌ی ۴

ظاهر و باطن / هرگز و همیشه / ایمان و بی‌دینی / تاریکی و فروغ ← ۴ جفت

۱۵۷. گزینه‌ی ۱

عمر و تعمیر / معدل و عدل / پرورش و پروردگار ← ۳ گروه

۱۵۸. گزینه‌ی ۱

عُمر: حیات، زندگی، سن، روزگار / عُمَر: نام یکی از خلفای راشدین

۱۵۹. گزینه‌ی ۲

متن درباره چگونگی تشکیل فسیل است.

۱۶۰. گزینه‌ی ۴

طبق متن، احتمال کمی وجود دارد که عروس دریایی فسیل شود، اما همچنان گاهی محیط‌زیست برای تبدیل این موجودات به فسیل مناسب خواهد بود.

درس دوازدهم

تاریخ ادبیات

کتاب «شاهنامه» (با کاهش و بازنویسی)
حکیم ابوالقاسم فردوسی

نام متن

فردوسی، فرزند ایران

معنی واژه‌ها

دایه: پرستار	یزدان: خداوند، پروردگار
شیردل: دلیر، شجاع	سربه‌فلک کشیده: بسیار بلند
شرمسار: خجالت‌زده، شرم‌منده	موبد: روحانی زرتشتی
کاروانیان: هم‌سفران، کسانی که در یک کاروان سفر می‌کنند.	در میان گرفتن: دور و گرد چیزی را گرفتن
سرزنش: نکوهش، بازخواست کردن، ملامت	جلال: عظمت و شکوه، بزرگی، بلندپایگی
پند: اندرز، نصیحت	شکوه: بزرگی، عظمت، جلال
بر فراز: بر بالای، بلندی	بر سان: مانند، مثل
خواستار: خواهان، درخواست‌کننده	سرافرازی: سربلندی، افتخار و شکوه
جامه: لباس، پوشاک، تن‌پوش، رخت	خروشیدن: بانگ و فریاد بر آوردن، به پا خاستن
نکو: نیکو، خوب، پسندیده	بدنشان: شوم، نحس
شید: خورشید، درخشنده، درخشان	مِهان: بزرگان، مهران
گردن‌کشان: در شاهنامه به معنای پهلوانان، بزرگان و قدرتمندان	بسی آزارت: بی‌آزار تو، بدون زحمت دادن به تو
جفا: ستم، ظلم، بیداد	بُد: مخفّف بود
بفکنند خوار: با خفت و ذلت دور انداخت	سیمرغ: مرغی افسانه‌ای که آن را پادشاه پرنده‌گان دانسته‌اند.
بهشت برین: بهشت آسمان	نهان: پنهان، متضاد آشکار

«صفحه‌ی ۹۱ کتاب درسی»

تیره‌هوشانی شو!

نشانه‌های نگارشی (بخش اول):

(بخش دوم در صفحه‌ی ۱۴۴)

- نقطه (.):** در پایان جمله‌های خبری و امری می‌آید.
- ویرگول (،):** نشانه‌ی درنگ است و بیشترین کاربرد آن در موارد زیر است:
- * میان جملات وابسته ← اگر نیایی، غیبت می‌خوری.
 - * دو طرف عبارت توضیحی ← فردوسی، شاعر بزرگ ایران، در سال ...
 - * برای جدا کردن اعضای یک گروه ← علی، حسن و اکبر به مدرسه رفتند.
- گیومه (»):** در ابتدا و انتهای نقل قول، یا برای تأکید روی یک واژه به کار می‌رود.
- پرانتز ():** برای توضیح بیشتر یک عبارت، که اگر حذف شود به معنای اصلی آن عبارت آسیب نمی‌زند.
- دونقطه (:):** پیش از نقل قول مستقیم یا برای برشمردن اجزای یک چیز استفاده می‌شود.
- علامت سؤال (?):** در پایان جملات پرسشی می‌آید.

□ پاسخنامه

□ سوالات هوش کلامی
(استعداد تحلیلی)

□ سوالات درسی
(استعداد تحصیلی)

□ درسنامه

معنی بیت‌ها

- صورت [زال] مانند خورشید زیبا بود؛ اما همه‌ی موهایش سفید بود.
- [سام] وقتی که موی فرزندش را سفید دید، کاملاً از دنیا مأیوس شد.
- اگر بزرگان و پهلوانان به دیدن زال بیایند و در این مورد سؤال کنند، از این بچه‌ی بدشگون (زال) چه بگویم؟
- [به پهلوانان] بگویم که این بچه‌ی دیو (زال) چه کسی است؟ بگویم پلنگ دورنگ است یا پری‌زاد است؟
- همه‌ی بزرگان جهان، به‌خاطر داشتن این بچه، در آشکار و پنهان به من می‌خندند.
- کوهی بود که از بلندی به خورشید می‌رسید و از دسترس مردم دور بود و البرز نام داشت.
- لانه‌ی سیمرغ در آنجا (کوه) بود و مردم از لانه‌ی او بی‌خبر بودند.
- بچه (زال) را بالای کوه البرز گذاشتند و برگشتند، مدت طولانی از این ماجرا گذشت.
- پدر زال از او دل برید و او را با خفت و ذلت دور انداخت و به کودک شیرخوار ستم کرد.
- به این ترتیب مدت طولانی گذشت که کودک به‌طور پنهانی در آنجا بود.
- [سیمرغ گفت:] همان لحظه مثل یک ابر سیاه می‌آیم و تو (زال) را بدون زحمت به اینجا (آشیانه‌ی خودم) برمی‌گردانم.
- دل سام از دیدن فرزندش مانند بهشت شد و فرزند پاکش را تحسین کرد.

دانش ادبی

آرایه‌های ادبی تشبیه ← چهره‌اش مانند خورشید، درخشان و زیبا / تنش مانند نقره، سفید / رویش چون گل، زیبا / کنایه ← مهر در دل کسی افکندن / کنایه ← دهان به دهان، گشت / تشبیه ← مانند دایه‌ای مهربان / تشبیه ← چهره‌ی زال مانند خورشید زیبا بود. / تشبیه ← بچه‌ی دیو مانند پلنگ و پری / تضاد ← آشکار و نهان، دور و نزدیک / کنایه ← به خورشید نزدیک بودن: بلند بودن چیزی / تشبیه ← سیمرغ مانند ابر سیاه / کنایه ← چو ابر سیاه آمدن / تشبیه ← دل سام مانند بهشت برین

دانش زبانی

قالب شعری مثنوی

قافیه بیت اول: «شید و سپید» / بیت دوم: «سپید و ناامید» / بیت سوم: «گردن کشان و بدنشان» / بیت چهارم: «کی و پری» / بیت پنجم: «جهان و نهان» / بیت ششم: «البرز کوه و گروه» / بیت هفتم: «لانه و بیگانه» / بیت هشتم: «باز و دراز» / بیت نهم: «خوار و شیرخوار» / بیت دهم: «دراز و راز» / بیت یازدهم: «سیاه و جایگاه» / بیت دوازدهم: «برین و آفرین»

ردیف در بیت چهارم ردیف (است و است) و در بیت هفتم، ردیف (بود و بود) دیده می‌شود.

نوع رابطه‌ی بین واژه‌ها مشهور ← شهرت، شهر، شهره / شعر (مفرد اشعار) ← شاعر (مفرد شعرا)، شعور / ارزشمند ← ارزش، ارزان، ارزنده / درخشان ← درخشنده، درخشش، درخشیدن / عیب ← مفرد عیوب / دیدار ← دیده، دیدنی، دیدن، بینا، بینش، بیننده / خوراک ← خورش، خوردن، خوراکی، خوردنی / سوزان ← سوزنده، سوزش، سوختن، سوخته، سوختنی / بازی ← بازیچه، بازیگوش، بازیچه، باخته / خبر ← مفرد اخبار / جلال ← تجلیل، اجلال، مجلل، جلیل / خواستار ← خواسته، خواستنی، خواستن، خواهش، خواهان / آویخته ← آویختن، آویزان

پاسخنامه

سؤالات هوش کلامی
(استعداد تحلیلی)

سؤالات درسی
(استعداد تحصیلی)

درسنامه

۶۷۷ دانش آموزانی که دارای قابلیت‌ها و استعداد‌های درخشان هستند، در برابر حل مسائل اساسی و مدیریت تحول آینده‌ی کشور، مسئولیت بیشتری برعهده دارند. آگاهی از این مسئولیت، ایشان را می‌کند که با شناسایی نیازهای کشور و تلاش و پشتکار، شایستگی‌های لازم را برای حداکثری در جامعه به دست بیاورند.

۱) ترغیب - اثرگذاری (۲) مجبور - سیاست‌گذاری (۳) تشویق - اثرپذیری (۴) ناگزیر - پژوهش

۶۷۸ محسن، شش ماه پیش از این، با خودرو به پژمان که در حال عبور از عرض خیابان بود برخورد کرد. پژمان دچار صدماتی شد و تحت چند عمل جراحی قرار گرفت. پژمان پس از آن که حدود یک ماه در بیمارستان بستری بود، با بهبودی نسبی مرخص شد. اما او امروز درگذشت. همچنین می‌دانیم:

- زخم‌های ناشی از تصادف در طول این چند ماه بارها عفونت کرده بودند و هنگامی که پژمان درگذشت نیز، به خاطر همین عفونت‌ها در بیمارستان بستری بود.

- پژمان در مصرف داروهای ضد عفونت دقت کافی را نداشت.

کدام عبارت را می‌توان نتیجه گرفت؟

- ۱) بستری شدن مجدد در بیمارستان، نتوانست پژمان را به زندگی برگرداند.
- ۲) اگر پژمان داروهای ضد عفونت را به‌طور دقیق مصرف می‌کرد، امروز زنده بود.
- ۳) پژمان سی روز پس از تصادف و با بهبودی نسبی از بیمارستان مرخص شد.
- ۴) درگذشت پژمان به خاطر عوارض عفونت بوده است.

۶۷۹ در آگهی تبلیغاتی یک شرکت تولیدکننده‌ی کالاهای ورزشی آمده است که «نفرات اول تا سوم مسابقات کشتی المپیک از دوبنده (لباس مخصوص کشتی‌گیران) تولیدشده در آن شرکت استفاده کرده‌اند». در تولید این دوبنده‌ها از یک فناوری ویژه استفاده شده است که جذب رطوبت و تهویه‌ی بیشتری دارند و خیلی سریع خشک می‌شوند.

کدام عبارت را می‌توان نتیجه گرفت؟

- ۱) در تولید دوبنده‌های این شرکت از پنبه استفاده شده است.
- ۲) دوبنده‌های تولیدی این شرکت به خشک شدن پوست در حین مسابقه کمک می‌کند.
- ۳) دوبنده‌های تولیدی این شرکت به نفرات برگزیده کمک کرده است تا در مسابقات پیروز شوند.
- ۴) به دلیل این موفقیت، قرار است سال بعد نیز از این دوبنده‌ها استفاده شود.

* متن زیر را بخوانید.

علم متالورژی با تولید آلیاژها، عملیات حرارتی، شکل‌دهی و تراش محصول برای مقاصد صنعتی و مهندسی سروکار دارد. فلزات صنعتی پرکاربرد عبارت‌اند از: آلومینیوم، کروم، مس، آهن، منیزیم، نیکل، تیتانیوم و روی که اغلب آلیاژهای آنها در صنعت استفاده می‌شوند؛ مثل فولاد که مخلوطی از آهن و کربن است. از فولاد برای مواردی استفاده می‌شود که در آنها به استحکام بالا با صرف هزینه‌ی پایین نیاز است ولی وزن و خوردگی اهمیت کمتری دارد.

۶۸۰ براساس متن بالا، کدام عبارت درست است؟

- ۱) آهن، فولاد تصفیه‌شده است که کربن در آن حل شده است.
- ۲) آلومینیوم رنگ روشن تری از آهن دارد، اما به محکمی آن نیست.
- ۳) فولاد نسبتاً ارزان است، اما می‌تواند دچار خوردگی شود.
- ۴) استفاده از آلیاژ از مشکلات خوردگی جلوگیری می‌کند.

پاسخنامه

سؤالات هوش کلامی
(استعداد تحلیلی)

سؤالات درسی
(استعداد تحصیلی)

درسنامه

* در هر یک از سؤال‌های «۶۸۱» و «۶۸۲»، کدام یک از عبارات، صحیح و بدیهی در نظر گرفته شده است؟

۶۸۱ قرار است، دولت ارسال قبض‌های کاغذی برق به در منازل را کنار گذارد و از مردم بخواهد که قبض برق خود را به صورت

اینترنتی یا از طریق تلفن همراه پرداخت کنند. پیش‌بینی می‌شود که ۹۸ درصد قبض‌های برق از این طریق پرداخت شود.

این تصمیم برای صرفه‌جویی در کاغذ نیز مؤثر است.

(۱) تقریباً همه‌ی مشترکین به اینترنت یا تلفن همراه دسترسی دارند.

(۲) مشترکین معمولاً تقاضای دولت را می‌پذیرند.

(۳) دولت به شماره‌ی تلفن همراه تمامی مشترکین دسترسی دارد.

(۴) عدم ارسال قبض‌های کاغذی برق باعث می‌شود مردم در مصرف کاغذ صرفه‌جویی کنند.

۶۸۲ بانک‌ها باید پیش از پرداخت وام به هر فرد، اعتبار او را بسنجند. این کار به این معنا است که رفتارهای مالی افراد مانند

نحوه‌ی پرداخت اقساط وام‌های قبلی، پرداخت عوارض شهرداری و قبض‌های آب و برق بررسی شود و براساس آن، برای

افراد درجه‌ی اعتبار مالی در نظر گرفته شود.

(۱) نحوه‌ی پرداخت اقساط و عوارض و قبض‌ها بیانگر درجه‌ی اعتبار افراد در اجتماع است.

(۲) افراد دارای اعتبار مالی بالا متقاضی وام هستند.

(۳) رفتارهای مالی افراد در گذشته می‌تواند نشان‌دهنده‌ی رفتارهای مالی آنها در آینده باشد.

(۴) همه‌ی رفتارهای افراد متناسب با رفتارهای مالی آنها است.

* با توجه به متن زیر، به پرسش‌های «۶۸۳» و «۶۸۴» پاسخ دهید.

نوشتن یک فعالیت پیچیده است که نیاز به کمک گرفتن از بخش‌های مختلف ذهن دارد. اگر چه هر یک از نویسندگان

راه و روش خود را برای نوشتن دارند، اما برای نوشتن، هر فردی باید ابتدا، یک ایده در ذهن خود تولید کند بدون

آن‌که نیاز باشد آن را بر زبان بیاورد. همین ایده یا پیام است که فرد در مراحل بعدی، آن را تبدیل به نوشته می‌کند.

البته، باید به طور مرتب نوشته را با آن ایده یا پیامی که در ذهن دارد، تطبیق دهد و از هماهنگ بودن آنها اطمینان پیدا

کند. آن‌چه موجب می‌شود نوشته غنای بیشتری داشته باشد، یادآوری آموخته‌ها و یادگیری‌های قبلی است. نویسندگان در

پایان، خلاصه‌ی کوتاهی از ادعای خود را مطرح و درباره‌ی آن نتیجه‌گیری می‌کند.

۶۸۳ نخستین مرحله برای نوشتن چیست؟

(۱) تبدیل ایده به متن

(۲) هر نویسنده‌ای مراحل خاص خود را دارد.

(۳) آفرینش رسالت و پیام نوشته

(۴) کمک گرفتن از بخش‌های مختلف ذهن

۶۸۴ «نظارت» کدام مرحله از نوشتن است؟

(۱) استفاده از آموخته‌های قبلی

(۲) تولید ایده در ذهن

(۳) انطباق نوشته با ایده‌ی موجود

(۴) بیان زبانی ایده برای خود

۶۸۵ اگر حروف الفبا را از راست به چپ بنویسیم، دوازدهمین حرف در سمت راست نوزدهمین حرف الفبای فارسی، کدام یک

از حروف زیر است؟

(۱) ح

(۲) چ

(۳) ج

(۴) ه

۶۸۶ اگر حروف الفبا را از راست به چپ بنویسیم، سپس ترتیب حروف نیمه‌ی اول الفبای فارسی را برعکس کنیم، در این صورت

ششمین حرف از سمت چپ یازدهمین حرف از سمت راست، کدام یک از گزینه‌ها خواهد بود؟

(۱) ر

(۲) ص

(۳) ض

(۴) ذ

